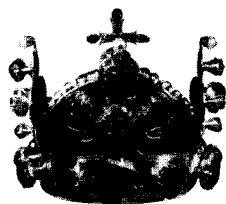

VELKÉ
DĚJINY
ZEMÍ
KORUNY
ČESKÉ

TEMATICKÁ ŘADA

LIDOVÁ
KULTURA

František Bahenský

Markéta Holubová

Luboš Kafka

Eduard Maur

Alexandra Navrátilová

Jaroslav Otčenášek

Lydia Petráňová

Daniela Stavělová

Lubomír Tyllner (ed.)

Jiří Woitsch

PASEKA
PRAHA
LITOMYŠL
2014

OBSAH

Předmluva (LT)	9
Hlava první	
NÁRODOPISNÉ OBLASTI A ETNOGRAFICKÁ DIFERENCIACE OBYVATELSTVA	13
I. Etnografické regiony v Čechách (JW)	17
II. Etnografické regiony na Moravě a ve Slezsku (JW)	29
Hlava druhá	
HMOTNÁ KULTURA	43
I. Člověk, práce a krajina (JW)	49
II. Lov, sběr, rybolov a čižba (JW)	58
III. Tradiční agrární kultura (JW)	67
III/1 Polní a zahradní hospodářství	75
III/2 Chov hospodářských zvířat	116
III/3 Zpracování zemědělských výrobků	128
IV. Vesnické stavitelství (FB)	131
IV/1 Terminologie, teorie, metodologie	134
IV/2 Vesnická sídla	136
IV/3 Rolnický dvůr	156
IV/4 Obecní stavby	159
IV/5 Dělnické obydlí	160
IV/6 Technické stavby	160
IV/7 Sakrální stavby	162
IV/8 Současná vesnice	163
V. Doprava a dopravní prostředky (FB)	165

Hlava třetí

HMOTNÁ KULTURA KAŽDODENNOSTI	174
I. Rukodělná výroba (JW)	179
I/1 Obecná charakteristika a vývoj rukodělné výroby	179
I/2 Ekonomické, sociální a právní členění rukodělné výroby: domácí výroba, domácí výroba, řemeslo	186
I/3 Manufaktura a továrna	200
I/4 Tradiční struktura rukodělných výrob na vesnici	202
I/5 Trh a obchod	207
II. Odívání (MH)	208
II/1 Typologie oděvu	210
II/2 Znaký a druhy oděvu	214
II/3 Oděv a duchovní kultura	225
III. Strava (LP)	227
III/1 Ritualizace stravy	235
III/2 Obyčejové pokrmy	240
III/3 Venkovská strava všedních i svátečních dnů	244
III/4 Regionalizace stravy	249
III/5 Charakter měšťanské kuchyně	251
III/6 Strava průmyslového dělnictva	254
III/7 Pochoutky a neřesti	255
III/8 Náhražky a jídlo z nouze	258
IV. Hygiena (MH)	259
IV/1 Osobní hygiena	259
IV/2 Hygiena obydlí	261

Hlava čtvrtá

DUCHOVNÍ A SOCIÁLNÍ KULTURA	265
I. Zbožnost, magie, pověra (LP)	265
I/1 Víra v zázraky (MH)	277
II. Poutnictví a poutě (MH)	281
III. Léčitelství (MH)	292
IV. Životní cyklus člověka (AN)	296
IV/1 Rodina	297
IV/2 Cykly života	307
V. Rituály mezních situací života (AN)	319
V/1 Narození	320
V/2 Svatba	332
V/3 Úmrtí a pohřeb	350

VI.	Cyklus výročních svátků a obyčejů (LP, LK)	368
VI/1	Lidový kalendář předmětem národopisného zájmu	371
VI/2	Součást lidové kultury, nebo projev folklorismu?	376
VI/3	Advent, čas očekávání	378
VI/4	Čas vánoční radosti a veselosti	388
VI/5	Čas masopustu a světa naruby	400
VI/6	Čas postní	412
VI/7	Čas velikonoční	412
VI/8	Čas ohňů, vody a zeleně	425
VI/9	Čas práce, poutí a hodů	438
VII.	Vývoj lidnatosti českých zemí (JO)	443
VIII.	Sociální skladba českého venkova v historické perspektivě (EM) ...	458
IX.	Sdružování, spolky a bratrstva (JO)	472

Hlava pátá

SLOVESNÁ, HUDEBNÍ, TANEČNÍ A VÝTVARNÁ KULTURA 482

I.	Lidová slovesnost v kontextu české vzdělanosti a písemnictví (JO)	482
I/1	Staří Slované a počátky českého písemnictví	482
I/2	Latina a kláštery jako zdroje středověké vzdělanosti	485
I/3	Počátky školství a jeho rozvoj, založení univerzity	486
I/4	Středověké literární památky a nejstarší zdroje a prameny slovesného folkloru	488
I/5	Vzdělanost, písemnictví a slovesná tvorba v 15. a 16. století	491
I/6	Společenské změny v 17. století, jezuitské školství	493
I/7	Reformy školství, změny v gramotnosti, knížky lidového čtení a lidové kalendáře	496
I/8	České národní hnutí a oživený zájem o lidovou tvorbu	498
I/9	Organizované sběratelství slovesného folkloru v 19. století	502
I/10	Badatelský zájem o lidovou slovesnost před rokem 1918	505
I/11	Proměna badatelského zájmu a formování moderní folkloristiky v letech 1918–1945	508
I/12	Systém vzdělávání a zájem o lidovou slovesnost v letech 1945–1989	510
I/13	Lidová slovesnost a proměny vzdělávání dnes	513
I/14	Žánry a vybrané postavy lidové slovesnosti	514
I/15	Současná obecná narativita, pověst, memorát	526
II.	Hudba a zpěv (LT)	527
II/1	Od počátků do Bílé hory	528
II/2	V době protireformace, osvěcenství a národního probuzení	536
II/3	Sběratelská žeň 19. století	542
II/4	Lidová píseň v péči institucí	549
II/5	Hudební instrumentář	551

II/6	Jak se sdružovaly hudební nástroje	560
II/7	Vývojové a typologické rysy lidové písně	570
II/8	Repertoár, myšlenkový svět lidové písně	574
II/9	V nové době	580
III.	Tanec (DS)	582
III/1	Lidová taneční kultura	582
III/2	Rané zmínky o tanci a tělo v období velkého moru	584
III/3	Tanec a lidové slavnosti	593
III/4	Lidový tanec v hudebně-taneční kultuře baroka a klasicismu	601
III/5	Osvícenství a počátky zájmu o lidový tanec	604
III/6	Tanec jako součást národního hnutí	607
III/7	Mizející svět tradiční kultury a záznam tance	616
III/8	Třídění tanců a kulturně-taneční okruhy	623
III/9	Folklorismus v proměnách společnosti	628
IV.	Divadlo (LK)	631
IV/1	Obřadní divadlo	636
IV/2	Obchůzkové divadlo	639
IV/3	Lidové scénické hry, tzv. sousedské divadlo	641
IV/4	Loutkové divadlo	654
IV/5	Ochotnické divadlo	658
V.	Výtvarná kultura (LK)	662
V/1	Znaky výtvarné kultury	668
V/2	Vývoj výtvarné kultury lidových vrstev	675
V/3	Formální podoby výtvarného projevu	678
	Poznámky	705
	Výběr z literatury	768
	Jmenný rejstřík	780
	Místní rejstřík	788
	Obrazový materiál	803